

Nieuw Nederlands Junior

Opstapprogramma Taal

Groep 4

Domein Taalkennis 2

Maak eerst
de instaptoets
en dan het
maatwerk.

Wat gebeurt er?

- 1 Lees de tekst over Juan.
Wat gebeurt er?
Kruis aan.

Juan is buiten.
Hij speelt met zijn bal.
Hij schopt de bal hard naar Lars.
Maar help, het gaat mis!
De bal schiet door een raam.

Wat gebeurt er?

- A De bal gaat stuk.
 B De bal rolt weg.
 C De bal schiet weg.

Tip

Lees de tekst.
Denk dan goed na:
wat gebeurt er?

> M: 1, 2

Mens, dier, ding

- 2 Waar gaat het over?
Vul in.

Kies uit: boom hond fietser

- 1 De _____ staat in het bos.
2 De _____ rent door het bos.
3 De _____ rijdt door het bos.

> M: 3, 4

Rijmen

3 Zoek het juiste rijmwoord.

Kies uit: *knal* *kooi* *mol* *zeer*

1 peer – meer – veer – _____

2 bal – mal – val – _____

3 mooi – tooi – zoi – _____

> M: 5, 6

4 hol – lol – drol – _____

Het alfabet

4 Wat weet jij over het alfabet?

Wat is waar?

Kruis aan.

A Sommige letters
staan twee keer in het alfabet.

B In het alfabet
heeft elke letter een vaste plek.

> M: 7, 8

Hetzelfde of anders

5

Wat is waar?

Zet een rondje om *waar* of *niet waar*.

- 1 Een muis is kleiner dan een olifant.
waar / niet waar
- 2 Een toren is hoger dan een huis.
waar / niet waar
- 3 Een takje is dikker dan een boom.
waar / niet waar
- 4 Een voetbal is ronder dan een tennis-bal.
waar / niet waar

Tip

Iets kan *groter* of *kleiner* zijn.
Dikker of *dunner*.
Iets kan ook *hetzelfde* zijn.

> M: 9, 10

Nu of eerder?

6

Vul het goede woord in.

- 1 Ik ga naar huis.
Gisteren _____ ik naar huis.
- 2 Ik breek een ei.
Gisteren _____ ik een ei.
- 3 Ik zwem in zee.
Gisteren _____ ik in zee.

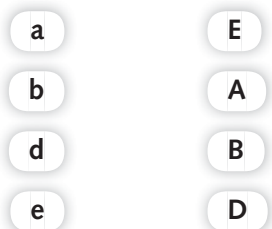
Tip

Soms gebeurt iets *nu*.
Soms *is* iets al *gebeurd*.
Sommige woorden zijn dan anders.

> M: 11, 12

Hoofdletter

- 7** Welke hoofdletter hoort erbij?
Trek een lijn.

> M: 13, 14

Komma

- 8** In welke zin staat een komma?
Kruis aan.

- A Ik eet brood.
 B Ik heb trek.
 C Ik eet brood, want ik heb trek.

Tip

Is de zin *lang*?
Dan moet je soms even *rusten*.
Op die plek staat een *komma*.

> M: 15, 16

Uitleg

Waar gaat het over?

In een verhaal **gebeurt iets**.

Wat?

Lees het verhaal.

Denk er dan over na.

Wat is er gebeurd?

1 Lees het verhaal.

Wat gebeurt er?

Kruis aan.

Fleur vist bij de sloot.
Er zit iets aan haar hengel.
Ze stapt vooruit.
Maar oeps...
Ze valt in de sloot.

Wat gebeurt er?

- A** De hengel valt.
- B** De vis zwemt weg.
- C** Fleur wordt nat.

2 Lees het verhaal.

Wat gebeurt er?

Kruis aan.

Ze zijn op het strand.
John en zijn broer Luuk ballen.
Mama ligt vlak bij zee.
Dan komt er een golf.
Help!
De handdoek spoelt weg!

Wat gebeurt er?

- A** John is zijn bal kwijt.
- B** Luuk is zijn broer kwijt.
- C** Mama is haar handdoek kwijt.

Uitleg

Mens, dier, ding

Een schrijver schrijft over
mensen, dieren of dingen.

Er is verschil.

Want een mens doet **anders** dan een dier.

En een dier doet **anders** dan een ding.

3 Waar gaat het over?

Vul in.

Kies uit:

1 Het _____ draaft op straat.

2 De _____ speelt op straat.

3 De _____ ligt op straat.

4 Waar gaat het over?

Zet een streep onder het goede woord.

1 De **boom** / **voordeur** staat naast de heg.

2 De **auto** / **vis** rijdt door de heg.

3 De **honden** / **kinderen** poepen bij de heg.

Uitleg

Rijmen

In een gedicht **rijmen** woorden soms.
Ze hebben **dezelfde klank**.

hand – tand – land
boot – groot – rood

5 Kies het juiste rijmwoord.
Trek een lijn.

leeuw - sneeuw - meeuw -

kroon

boon - woon - zoon -

mat

paal - zaal - maal -

schreeuw

nat - kat - rat -

haal

6 Welk woord rijmt niet?
Zet daar een rondje om.

1 eet – weet – geeuw – heet

2 wit – schip – wip – trip

3 vlot – lot – mot – vol

Uitleg

Het alfabet

Woorden maak je van **letters**.
De letters staan in het **alfabet**.
Ze staan altijd in **dezelfde** rij.

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z

7 Wat weet jij over het alfabet?

Kruis aan.

Wat is waar?

- A** Met de letters uit het alfabet kun je alle woorden maken.
- B** Niet alle letters staan in het alfabet.

8 Wat weet jij over het alfabet?

Kruis aan.

- A** De eerste letter in het alfabet is **a**.
- B** In elk alfabet staan de letters op een andere plek.

Uitleg

Hetzelfde of anders

lets kan **hetzelfde** zijn.

Je zegt: het is *net* zo als...

lets kan ook **anders** zijn.

Je zegt: het is *groter*,
of *kleiner* of *langer* of *dunner*.

9

Hoe is het?

Zet daar een streep onder.

1

2

1 1 is **meer dan** / **minder dan** / **net zoveel** als 2

1

2

2 1 is **meer dan** / **minder dan** / **net zoveel** als 2

1

2

3 1 is **meer dan** / **minder dan** / **net zoveel** als 2

10

Hoe is het?

Trek een lijn.

Een baby is jonger

als je rechterschoen.

Je linkerschoen is net zo groot

als in een beker sap.

In een beker melk zit net zo veel

dan zijn zoon.

Een vader is ouder

dan een oma.

Uitleg

Nu of eerder?

Soms gebeurt iets **nu**.
Ik loop, ik slaap.

Soms **is** iets al **gebeurd**.
Ik liep, ik sliep.

11 Vul het goede woord in.

1 Gisteren liep ik naar huis.

Vandaag _____ ik naar huis.

2 Gisteren beet een hond mij.

Vandaag _____ een hond mij.

3 Gisteren hing ik mijn jas op.

Vandaag _____ ik mijn jas op.

12 Welke zin hoort erbij?

Trek een lijn.

vandaag

gisteren

Hij ligt in bed.

Hij snoot zijn neus.

Ik eet een koek.

Ik riep jouw naam.

Hij snuit zijn neus.

Hij lag in bed.

Jij krijgt een peer.

Hij stal een knikker.

Ik roep jouw naam.

Ik at een koek.

Hij steelt een knikker.

Jij kreeg een peer.

Uitleg

Hoofdletters

Soms schrijf je een woord met een **hoofdletter**.

De hoofdletter is de **eerste letter** van het woord.

Een **zin** begint met een hoofdletter.

Een **naam** begint ook met een hoofdletter.

Ik speel met Mats

Mats speelt bij mij.

- 13** Welke hoofdletter hoort erbij?
Trek een lijn.

g	R
h	G
n	H
r	N

- 14** Welk woord heeft een hoofdletter?
Zet een streep onder de hoofdletters.

- 1 Ik loop naar school.
- 2 Luuk loopt mee.
- 3 Hij zit naast mij in de klas.
- 4 Ik speel vaak met Luuk.
- 5 We spelen ook vaak met Kik en Zola.

Uitleg

Een komma

Lees je een **lange zin**?

Dan moet je soms even **rusten**.

Op die plaats staat een **komma**.

Ik eet brood, want ik heb trek.

Ik drink melk, maar Suus drinkt sap.

Ik ben moe, dus ga ik even zitten.

15 In welke zin staat een komma?
Kruis aan.

- A De hond eet vlees.
- B De poes eet vis.
- C De hond eet vlees, maar de poes eet vis.

- A Ik zwem graag.
- B Gio zwemt ook graag.
- C Ik zwem graag, net als Gio.

16 Let op de plaats van de komma.
In welke zin staat hij goed?
Kruis aan.

- A Ik, trek mijn jas aan want ik ga naar buiten.
- B Ik trek mijn jas aan, want ik ga naar buiten.
- C Ik trek mijn jas aan want ik ga naar, buiten.